

Рецензия

От: професор Георги Фотев Георгиев, доктор на науките: Нов български университет.

Относно: научно-преподавателските постижения на главен асистент доктор по социология Марио Петров Маринов, участник в конкурс за академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата/ Социология (Нови религиозни движения), обявен в ДВ, бр. 57/14.07.2017 г.

Единствен участник в конкурса е главен асистент в Катедра "Социология", Философски факултет на Югозападен университет "Неофит Рилски" Марио Петров Маринов, доктор по социология. Конкурсът е обявен от Югозападен университет "Неофит Рилски" за нуждите на своята катедрата по социология. Бих изтъкнал предварително, че не е случаен факта на липсата на конкуренти, което ще аргументирам в настоящата рецензия.

Цялостната изследователска и преподавателска дейност на д-р Марио Маринов е напълно съответна на титула на конкурса. Неговата научно-изследователска и преподавателска дейност са в областта на социология на религиите и най-вече в изследване на нови религиозни движения в социологическа перспектива, на фокус са религиозните общности в България, разработва качествени методи в емпиричната социологията, подготвял е успешни изследователски проекти (вече е специализирана професионална дейност). Научната биография и университетска кариера на Марио Маринов водят към пледираната академична длъжност. Нещо повече, той има пионерска заслуга във въвеждането на тематиката и проблематиката на социологията на новите религиозни движения в националната социология и в университетското образование.

Марио Петров Маринов е роден през 1965 г. Той става магистър по социология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и през 1992 г. завършва с отличие едногодишна следдипломна специализация по социология и политика в Централноевропейския университет в Прага. Негов научен ръководител е бележитият британски социолог и социален мислител Ърнест Гелнер, факт, с който Марио Маринов с

основание се гордее. Аз познавах лично този бележит учен. Марио Маринов има впечатляващи специализации и участия в престижни научни форуми и може да се каже, че в това отношение изпъква сред връстниците си, посветили се на социологическото поприще. Специализирал е в Университета на Есекс, Великобритания; Залцбургския глобален семинар, Австрия; London School of Economics, Централноевропейския университет в Будапеща, в Скопие, Кьолн, Барселона, Испания. През 2004 г. е на Фулбрайт институт за изучаване на САЩ в Университета на Калифорния, Санта Барбара.

В началото на пътя си в социологията Марио Маринов работи като анкетър в НЦИОМ, който е единствената по онова време социологическа агенция в България. Той е бил научен сътрудник в Централноевропейския университет в Прага. Аз съм го назначил като социолог и съм бил негов ръководител в секция „Социология на религията и всекидневния живот“ на Институт по социология при БАН.

Марио Маринов натрупва опит като университетски преподавател в качеството си на хоноруван преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Нов Български университет и като щатен в ЮЗУ „Неофит Рилски“. От 2001 г. е асистент в катедра „Социология“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“, а от 2006 г. главен асистент.

Участникът в настоящия конкурс за доцент има организационен опит в научните изследвания и работа в научни екипи като координатор на изследвания, участник в множество проекти. Участвал е в редица национални и международни конференции по социология и по други научни въпроси, отнасящи се до новите религиозни движения. Той е бил мой съратник при провеждането на Европейските изследвания на ценностите (трета вълна- 1999, четвърта вълна – 2008 и текущата пета вълна, която обхваща 47 европейски страни и региони). Д-р М. Маринов е факултетен координатор на Програма Еразъм+ във Философски факултет, координатор за ЮЗУ. Участник е с доклади в 30 конференции. Участвал е в 31 изследователски проекта.

Сред международните изяви на д-р М. Маринов са тези на преподавател в Централноевропейския университет в Прага, изнасял е лекции в Обединеното кралство, Испания, Белгия, Швеция, Нидерландия, Румъния, Полша. Лектор е в девет Интензивни програми в рамките на Програма Еразъм.

Други важни изяви на участника в конкурса са тези на член на редакционната колегия на международното рецензирано научно списание *European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities*. Той е освен това член на *European Research Group on Political Attitudes and Mentalities*; членувал е в Американска академия за религия. Маринов членува в Българска социологическа асоциация, Международно дружество за социология на религията, Международно социолингвистично дружество, *European Research Group on Political Attitudes and Mentalities*. Д-р М. Маринов е член наблюдател на Българска Академия на науките и изкуствата (БАНИ) и секретар на клон Благоевград към БАНИ и един от основателите на Института по социология на тази академия.

Д-р М. Маринов е автор на 42 публикации, някои от които в съавторство, но не намирам разделителни протоколи, макар че се ориентирам в неговото участие в подобни трудове. Едната от 2-те самостоятелни монографии е в съавторство. Съставител е съвместно на 3 сборника. Автор е на 17 статии, 10 учебни пособия, 2 публикувани рецензии на книги и др. Значителен брой от публикациите на Маринов са на английски език, който той владее отлично и вероятно някои от тях са написани първо на английски език. Някои от публикациите са на български и английски, но участника в конкурса, който иначе е уникално педантичен, не отбелязва този факт изрично в приложените справки на документацията, изисквана за участие в конкурса. В конкурса д-р Маринов участва с монографиите *Religious Communities in Bulgaria*. South-West University Publishing House, Blagoevgrad, 2017. 82 p.; *Нови религиозни движения*. Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2011. 121 с.; *Качествени методи в социологията* (с В. Дулов). Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2012. 176 с. Монографията на английски език е по-скоро самостоятелна студия с дескриптивен характер, което от модерна гледна точка не се подценява (в традиционната епистемология описанието е начало, последвано от обяснението и т.н.). Без да влизам в подробности, монографията дава картина на религиозните общности в днешна България, която се цени особено високо от социолозите и други интересувачи се в чужбина от ситуацията в България. Монографията върху новите религиозни движения има централно място и значение сред публикациите на д-р Маринов, с които той участва в конкурса. Това изследване наред с други публикации на автора въвежда у нас тематиката и проблематиката на значим феномен, какъвто е възникването и разпространението на новите религиозни движения в късно модерните общества. Макар че в редица водещи страни, като Великобритания и САЩ, новите религиозни движения да са систематично и последователно на вниманието на социологията и може да се говори за дисциплинарна познавателна и социална институционализация на тази проблематика, смятам, че все още феноменът остава неосветен в дълбочина, а неговата генеалогия остава нетематизирана. След имплозията на тоталитарно-комунистическата система по обясними причини в страните от бившия

социалистически лагер, в т.ч. в България, настъпиха непредвиджани по мащабите си процеси на религиозно оживление и се създаде почва за

разпространение на нови религиозни движения. Въпросната монография на д-р Маринов, както и другите негови публикации на български и английски език хвърлят светлина върху феномена и неговото развитие в пост-комунистическа и демократична България.

Книгата в съавторство с Дулов върху качествените методи в емпиричната социология е учебно помагало и което е стандарт в такива случаи се ползват установените в съответната литература емблематични примери. В англоезичната литература по качествени методи в емпиричната социология има множество обемисти наръчници. Маринов и неговия колега са подготвили полезно помагало за студентите по социология. В книгата има дразнещи пропуски, характерни за маса български автори. Меко казано е озадачаващо подминаването на трети раздел на „Диалогична социология“.

Необходимо е да се отбележат специално сборниците, подготвени на основата на международни конференции: *Sociology and Law. The 150th Anniversary of Emile Durkheim (1858-1917)* (Editor with M. Serafimova and S. Hunt, with V. Vladov, Consulting Editor and translations from Bulgarian). Newcastle upon Tyne. Cambridge Scholars Publishing. 2009. 295 pp. **Религия и политика** е сборник(с участието на чуждестранни социолози) посветен на Десет години от създаването на специалност "Социология" на Югозападен университет "Неофит Рилски". Негови съставители са М. Серафимова, Ж. Кьосев, В. Дулов, Д. Пейчева, И. Якова, А. Цветков. Издателство БОН, Благоевград. 2005. 302 с. В тази връзка бих изтъкнал международните контакти на д-р М. Маринов и няма съмнение, че неговата роля за успеха на събитията и техните плодотворни резултати, каквито са въпросните сборници, са били от ключова роля и значение. Двата колективни труда са свидетелство за особено ценните качества на университетския учен и преподавател, каквито са колегиалността, кооперативността, работата в екип и т.н., каквито Марио Маринов има, и, за които имам лични впечатления. Не е обичайно в академичната практика, за разлика от други традиции, например в американски университети, у нас да се обръща специално внимание на интегритета на отделния учен и преподавател, но смятам, че в процедури като настоящата си заслужава да се обръща внимание на подобни въпроси. Между другото, не разбирам защо основателя на Катедрата доц. Мария Серафимова не присъства на днешното събитие.

Необходимо е да се оцени като успех статията "Bulgaria." In: *Worldmark Encyclopedia of Religious Practices. Second edition. Ed. Thomas Riggs. Volume 2: Countries, Afghanistan to Ghana. Farmington Hills, Mich., San Francisco, New York, Waterville, Maine, Meriden, Conn., Mason, Ohio, Chicago: Gale Cengage Learning, 2015:(234-242.* Изискванията към подобен тип статии, а в случая за толкова престижна енциклопедия, са твърде строги

и не всеки дори много подготвен автор може да отговори на тези изисквания. Куриозен и малко известен е фактът, че Енциклопедия Британика не е одобрила статия за социалната система не на друг, а на самия Толкът Парсънс, което изглежда главозамайващ скандал.

При оценката на научните постижения на участника в конкурса за доцент не бих пропуснал да отбележа статията *Eighteen Years in the Field: Types of New Religious Movements in Bulgaria (1990-2008)*. In: *The 2008 International Conference Twenty Years and More: Research into Minority Religions, New Religious Movements and 'the New Spirituality'*. ; An International Conference organized by INFORM and CESNUR in association with ISORECEA at the London School of Economics, 16-20th April 2008. http://www.cesnur.org/2008/london_marinov.htm. Както пояснява авторът статията е на основата на доклад пред международна специализирана научна аудитория. Както и други подобни изяви на участника в конкурса за доцент нашата университетска общност не може да не оцени приноса в изграждане на видимост за университета, обявил настоящия конкурс, а и към авторитета на националната социологическа общност.

Дефинираните в Самооценката на д-р М. Маринов приноси се съдържат в научните публикации, с които той участва в Конкурса. Някои от тези приноси като „концептуалната схема“ и установените „емпиричните зависимости“ съм изтъквал вече по едни или други поводи. Тук ще изтъкна на първо място обобщения научен принос на д-р Марио Маринов към националната социология, изразяващ се в тематизирането, проблематизирането и очертаване полета на социологията на новите религиозни движения, което безспорно разширява хоризонта на социологическите изследвания и допринася за запълването на определени празноти във висшето образование по социология. Ключов момент в този принос са разработките, отнасящи се до процесите в динамично променящото се българско общество, които са приложно-практическо значение. Този аспект на научния принос е значим за актуални политики в България, които имат остра нужда знания от научни знания за влиянието на новите религиозни движения в обществения живот, тяхното отношение с традиционните вероизповедания в страната и на първо място естествено с православието и православната църква. От публикациите на автора и специално от приложените резюмета на трудовете са видни формите на въпросните отношения, напрежения и по-скоро латентни конфликти.

Значителен брой от публикациите, с които М. Маринов участва в конкурса за доцент, неговите многобройни участия в международни научни форуми, успешно реализираните изследователски проекти допринасят за авторитета на Югозападния университет „Неофит Рилски“ и престижа на съвременната социология в България. За това мое твърдение имам лични впечатления. Съчиненията на д-р Маринов са цитирани от наши и чуждестранни автори като Нонка Богомилова, Ина Мерджанова, Павел Стефанов, Andrei Sasu, Giorgi Aronia и др. Има отразен цитат в Google Scholar: Marinov, M. 2009. Elementary Forms of New Religious Life in Bulgaria; In: Sociology and Law. The 150th Anniversary of Emile Durkheim (1858-1917). Не принадлежа към ентузиастите на броя цитирания, що се отнася до социалните и хуманитарни науки, нещата с природните и формалните науки стоят по друг начин, макар че до преди близо десет години, когато все още ме интересуваше този въпрос цитиранията на мои съчинения наброяваха няколко хиляди. Ето защо отбелязвам тук, че д-р Марио Маринов е познат в професионалната и експертна общност у нас и неговите научни постижения се признават и ценят. Той е също така познат и ценен сред социолози на религиите и специално на новите религиозни движения.

Заетостта на гл. ас. д-р Марио Маринов за текущата учебна година е внушителна- 436 академични часа. Курсовете са по качествени методи, социология на религиите, проектиране на ЕСИ. Обширен е списъка на водените от М. Маринов семинарни занятия. Те са по следните теми: Въведение в социологията, Английски език, Социология на труда, Социология на комуникациите, Социология на социалната стратификация и неравенства, Нетрадиционни религиозни общности, Социология на организациите, Качествени методи и изследване на религиите, Нови религиозни движения, Социология на религията, Качествени методи, Количествени методи, Политически маркетинг, Практикум: подготовка на изследователски проекти, Социални изследователски методи. Неговите лекционни курсове определят цялостния му образ на преподавател. Те са: Приложение на качествените методи в политическите изследвания, Качествени методи, Методи за изследване на комуникациите, Генериране на данни: опит от изследвания с количествени и с качествени методи, Политически маркетинг, Нетрадиционни религиозни общности, Социология на религиите, Качествени методи и изследване на религиите, Нови религиозни движения, Църква и религиозни общности, Социология на новите религиозни движения.

Тематично семинарните занятия и лекционните курсове се припокриват, което е положително в двояк смисъл. От една страна, тематичното припокриването означава

последователност от гледна точка на развитието на преподавателската компетентност, от друга страна, е способ на преподаването в диалогичен режим. Марио Маринов се отнася отговорно към преподавателската дейност и се явява пред студентската и други аудитории добре подготвен за всеки отделен случай, чужд е на каквото и да е подценяване на аудиторията и на оправдание за неуспехи с аудиторията, което той за разлика от други не допуска. Маринов се изградил като модерен университетски преподавател. С радост отбелязвам този факт.

Главната ми препоръка е да се навлиза в дълбочините на социалния контекст на новите религиозни движения и това, което вече обозначих като тяхна генеалогия, отношенията с традиционните религии пред лицето на тенденции на социална дезинтеграция и криза на социалните ценности.

Познавам отблизо израстването на Марио Маринов като изследовател, отдаден на работата със студентите преподавател и като личност. Марио Маринов е етична личност, коректен в отношенията си към другите, добър по душа и всеотдаен на призванието си. Той не се щади, а ми се ще да е повече загрижен за себе си.

На основата на предходната аргументация препоръчам без колебания членовете на уважаемото Жури да гласуват единодушно с „Да“ за присаждане на академичната длъжност „доцент“ на д-р Марио Петров Маринов. Убеден съм, че студентската и преподавателската общност на Университета ще приветства нашето положително решение.

Септември- октомври
2017 г.
София

Подпис:
Проф. Георги Фотев